

Motion till riksdagen

1989/90:Kr308

av Lars Werner m.fl. (vpk)

Bidrag till läns museerna

Regeringen föreslår en uppräknig av antalet grundbelopp till läns museerna under åren 1990/91 och 1991/92. Samtidigt föreslås betydande förändringar i stödets inriktning.

Enligt nuvarande regler och enligt tidigare uttalanden av riksdagen skall stödet till de regionala museerna vara villkorslöst, så att läns museerna ges frihet att själva välja verksamhetsinriktning. Grundtanken har vidare varit att stöd skall utgå i relation till de lokala huvudmännens insatser, räknat efter antalet årsverken vid respektive museum, och normalt endast till ett museum i varje län.

I dag råder stora olikheter i andelen statsbidrag till de olika länen. I många län har de lokala huvudmännen ökat driftsbidragen till läns museerna utan att erhålla statsbidrag, men under förespeglig att staten senare skulle svara för motsvarande ökning av statsbidraget.

Genom att det har varit obundet av särskilda villkor har statsbidraget trots sin relativa litenhet, blivit av alldeles särskild betydelse för läns museernas utveckling. Det har kunnat användas för den svårfinansierade basverksamheten. Som framgår av en utredning som gjordes 1987 på uppdrag av statens kulturråd och läns museernas samarbetsråd är ekonomin för denna alltjämt ytterst ansträngd vid flertalet museer, och det är därför angeläget med en avsevärd ökning av antalet grundbelopp i deras hittillsvarande form.

Samtidigt finns från statens sida en önskan att med statsbidraget hjälpa bana väg för nya verksamheter. Regeringen föreslår i budgetpropositionen ett system med verksamhetsplaner för läns museerna, som förutsätts ligga till grund för kulturrådets fördelning av nya grundbelopp, och som skall upprättas i samverkan med kulturrådet, riksantikvarieämbetet och de fem ansvarsmuseerna. Skrivningen antyder att bidrag enbart eller i första hand skall ges till läns museer, vilkas huvudmän är beredda att göra ytterligare ekonomiska insatser utöver de nuvarande. Det sägs också att läns museerna skall uppmantras att förmedla delar av statsbidraget vidare till andra institutioner och organisationer i länen.

Att statliga myndigheter på detta sätt skall kunna delta i och ställa villkor för läns museernas verksamhetsplanering innebär ett betydande intrång i deras frihet att forma sin verksamhet.

Systemet kommer också att ytterligare försvåra finansieringen av själva basverksamheten. Kraven på ökade satsningar från landsting och kommuner

kommer att skapa betydande orättvisor mellan län där huvudmännen redan har gjort stora ekonomiska insatser, och län där man har avvaktat med utbyggnaden av länsmuseum, och nu kommer att kunna göra det med direkt koppling till ökat antal grundbelopp. De uppdämda förväntningar som finns kommer inte att infrias. Krav på ökade insatser från de lokala huvudmännen innebär också att man gynnar folkrika län och län där länsmuseum ligger i en stor värdkommun. Där är möjligheterna till ytterligare ekonomiska insatser från huvudmännens sida avsevärt större än i de till folkmängden mindre och fattigare länen. Ändå är det i de senare som statsbidraget har störst betydelse.

Förändringarna innebär en betydande fara för länsmuseumens fortsatta utveckling och sammanhållning. Det är därför viktigt att man i stället behåller de nuvarande reglerna, och att kraven på att lämna verksamhetsplaner till statens kulturråd slopas.

● Om man från statens sida vill initiera nya verksamheter bör man i stället komplettera grundbeloppen med särskilda tilläggsbelopp. Tilläggsbelopp skulle kunna erbjudas samtliga länsmuseum där huvudmännen är beredda att medverka till den nya verksamhet som staten önskar få till stånd.

En början kan göras med att samtliga länsmuseum som är beredda att inrätta eller har inrättat naturvårdstjänster erbjuds tilläggsbelopp för en del av kostnaderna. Genom sådana tjänster kan länsmuseumens verksamhetsmöjligheter med utställningar, skolverksamhet m. m. ställas i miljövårdens tjänst, och naturvårdsinformation skulle över hela landet få en väsentlig förstärkning.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att de nuvarande reglerna för regionmuseumbidraget bör fortsätta att gälla samt att något krav på redovisning av verksamhetsplaner inte bör finnas,
2. att riksdagen till länsmuseumerna för budgetåret 1990/91 anslår 4 263 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit att användas för naturvårdstjänster.

Stockholm den 21 januari 1990

Lars Werner (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Ylva Johansson (vpk)

Alexander Chrisopoulos (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)